

Diccionari de dret administratiu

Introducció

El dret administratiu, que va néixer i es va desenvolupar a l'Europa continental, és un dret relativament recent, ja que és fruit de la creació de l'Administració pública que, entesa en el seu concepte actual, és conseqüència de les revolucions constitucionals —i, en particular, de la francesa— de la fi del segle XVIII. La necessitat de sotmetre al dret aquest nou poder que era l'Administració pública va fer sorgir un nou dret: el dret administratiu.

Catalunya ja havia perdut les seves atribucions legislatives quan va néixer el dret administratiu i, per tant, aquest dret va ser bàsicament en castellà fins a l'arribada de la democràcia actual, en què la llengua catalana es converteix en la llengua normalment emprada per l'Administració local i per l'Administració de la Generalitat de Catalunya. Amb l'objectiu d'afegir la terminologia específica de l'ordenament jurídic que regula l'Administració pública s'ha elaborat el *Diccionari de dret administratiu*, que és el tercer volum de la col·lecció "Termes Jurídics", una col·lecció de reculls terminològics que es va iniciar l'any 2000 i que és fruit de la col·laboració entre el Departament de Justícia i el Centre de Terminologia TERMCAT.

La tasca de compilació i delimitació de la terminologia ha resultat molt més complexa del que podia semblar inicialment. Les causes d'aquesta complexitat han estat dues: la primera és que el dret administratiu regula, d'una banda, l'organització i activitat interna de l'Administració pública, i de l'altra, un seguit d'activitats externes que duu a terme l'Administració i que afecten molts aspectes de la vida social i econòmica; per tant, ha resultat laboriós delimitar-ne l'abast. La segona ha estat la constant regulació en aquest àmbit, que canvia sovint moltes denominacions i, més encara, moltes definicions.

Malgrat tot, pensem que l'obra és molt útil perquè recull en un sol volum els termes més freqüents del dret administratiu amb la seva definició i pot ser de gran ajut a les persones que treballen en l'àmbit del dret, però també a qualsevol ciutadà que es vulgui aproximar a la terminologia de l'Administració pública.

1. Estructura del diccionari

Estructura general

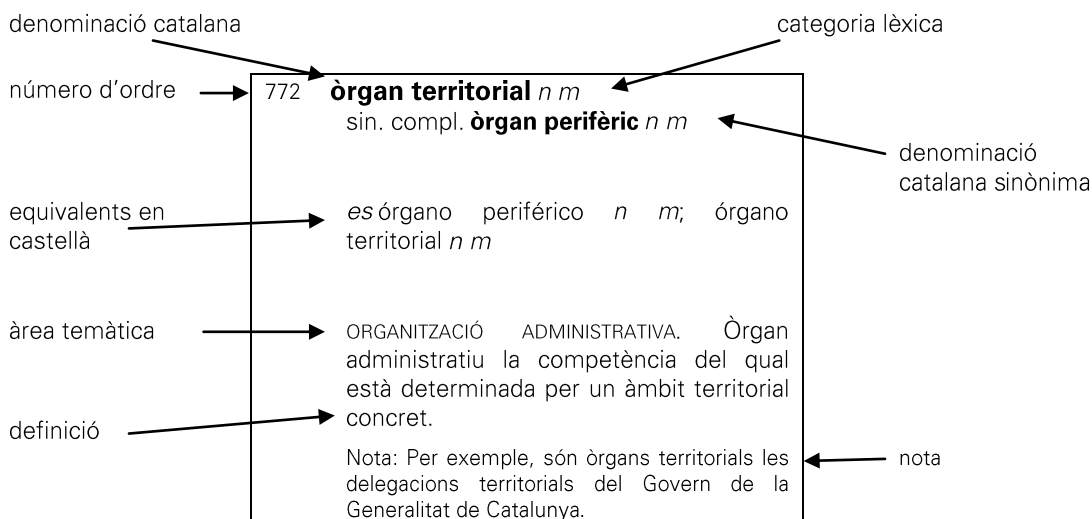
El diccionari s'estructura en sis apartats:

- Aquesta mateixa introducció, que exposa el propòsit del diccionari, l'estructura i els criteris terminològics i metodològics seguits en l'elaboració de l'obra.

- L'arbre de camp, que és un esquema de l'estructura interna del diccionari que en delimita l'abast temàtic, permet classificar-ne els termes i facilita el tractament sistemàtic del conjunt de la informació.
- La taula d'abreviacions, que presenta tots els codis utilitzats en el cos del diccionari (categories lèxiques, tipus de sinonímia i llengua dels equivalents), amb la descodificació corresponent.
- El cos del diccionari, que recull el conjunt de termes numerats i ordenats alfabèticament a partir de les denominacions catalanes.
- Un índex alfabètic castellà, que permet accedir a l'article terminològic corresponent a partir de les denominacions en aquesta llengua, mitjançant el número d'ordre que acompanya cada denominació.
- La bibliografia, que recull la referència de les fonts més consultades al llarg de l'elaboració del diccionari, classificades en tres apartats: obres especialitzades (els textos d'un domini de coneixement, inclosa la legislació), obres terminològiques (reculls més o menys extensos dels termes utilitzats en un àmbit d'especialitat, en una o diverses llengües) i obres lexicogràfiques (diccionaris de la llengua general).

Estructura de cada article

Cada una de les fitxes terminològiques conté el número d'ordre, la denominació en català amb la categoria lèxica corresponent, els equivalents en castellà, també amb la seva categoria lèxica, l'àrea temàtica d'acord amb l'arbre de camp i la definició. En el cas que hi hagi una fitxa amb més d'una denominació catalana (més d'una manera de designar en català el concepte descrit a la definició), cadascuna va seguida de la seva categoria lèxica. S'indica, també, la relació de sinonímia que hi ha entre aquestes denominacions. Algunes fitxes inclouen també notes.

2. Selecció de nomenclatura i fonts

El *Diccionari de dret administratiu* conté 1.297 denominacions catalanes que corresponen a 1.130 conceptes. Els termes segueixen l'estructura de l'arbre de camp i fan referència a les fonts de l'ordenament administratiu, l'organització administrativa, el personal al servei de l'Administració, la posició jurídica de l'Administració, el procediment administratiu i l'acte administratiu, els contractes de l'Administració, el control de l'Administració, la garantia patrimonial, l'activitat administrativa, els béns de l'Administració, l'urbanisme i l'administració electrònica.

S'ha defugit d'incloure la terminologia específica de determinats aspectes de l'activitat administrativa, atès que calia delimitar el nombre de termes del diccionari i perquè s'ha considerat que, per la seva especificitat, aquesta terminologia mereix un tractament a part. No obstant això, el diccionari sí que conté la terminologia pròpia del dret urbanístic. D'altra banda, cal esmentar que s'ha inclòs l'administració electrònica com a branca independent a l'arbre de camp, tot i no ser una branca independent del dret administratiu, pel gran nombre de termes particulars que té.

La selecció de termes del diccionari s'ha fet a partir del buidatge dels textos legislatius més rellevants que regulen aquest àmbit del dret vigents a Catalunya, i d'altres textos jurídics significatius, escrits en català o en castellà. Els textos legislatius s'han buidat en català i en castellà quan existeixen totes dues versions, oficials o no. Tanmateix, i per no allargar-la excessivament, a la bibliografia només se citen els textos legislatius en la seva llengua original, no en la versió traduïda, encara que sigui una traducció oficial. Pel que fa a la legislació i altra documentació de la Unió Europea, se citen les versions en castellà.

Al llarg de l'elaboració del diccionari s'han consultat sempre les versions consolidades de la legislació, que incorporen totes les afectacions. Tot i això, a la bibliografia no s'esmenten les diferents normes que contenen modificacions de normes citades.

En les fases de compleció i revisió del diccionari cal destacar la importància que han tingut les aportacions dels especialistes, sobretot en la definició dels conceptes, en l'establiment de les relacions de sinonímia i en les qüestions de pertinència dels termes.

3. Criteris metodològics

Ordenació

Tant al cos del diccionari com a l'índex del final, les denominacions es presenten seguint l'ordre seqüencial dels components (*acció de responsabilitat* i no *responsabilitat, acció de*), i segueixen l'ordenació alfabètica discontinua, que evita interrupcions en els termes d'una sèrie i segons la qual els espais en blanc precedeixen els signes no alfabètics (principalment apòstrofs i guionets), i els signes no alfabètics precedeixen els signes alfabètics.

Per exemple:

- pla d'ocupació
- pla d'ordenació urbanística municipal
- pla de millora urbana
- pla director urbanístic
- pla sectorial

Les denominacions catalanes homògrafes (que tenen la mateixa grafia i diferent significat) es recullen en articles terminològics independents, un per a cada concepte. És el cas, per exemple, dels articles encapçalats per les denominacions catalanes *funció pública* o *renúncia*.

Denominacions catalanes

Les denominacions corresponents a categories lèxiques que presenten flexió es recullen convencionalment en la forma singular (noms masculins i noms femenins; per exemple, *certificat* o *al·legació*), llevat dels casos de plurals lexicalitzats (*serveis especials* o *bases de la convocatòria*); en la forma masculina singular i la indicació de la terminació femenina (noms de doble gènere i adjectius de dues terminacions; per exemple, *funcionari -ària* o *desert -a*), i en la forma d'infinitiu (verbs; per exemple, *tramitar*).

Un cas especial de denominacions catalanes són els llatinismes. Les denominacions catalanes que són totalment o parcialment en llatí estan identificades amb l'abreviació de la llengua de procedència entre claudàtors, en aquest cas [la]. Per exemple, a *ius variandi [la]* o *principi favor acti [favor acti: la]*. Així mateix, van acompanyades d'una nota amb la traducció literal del llatí, excepte en els casos en què la denominació en llatí és sinònim complementari d'una denominació catalana, com és el cas de *factum principis [la]*, sinònim complementari de *fet del príncep*.

Remissions

Hi ha casos de denominacions catalanes que presenten una o més denominacions alternatives. Es tracta de denominacions sinònimes (per exemple, *interès públic* té el sinònim *interès general*), amb entrada pròpia al diccionari, si bé sense cap més informació que una remissió a la denominació que conté tota la informació. Així, en l'exemple anterior, la informació és a *interès públic*, i *interès general* informa només el lector que ha de mirar aquell altre terme.

Les denominacions recollides en segon lloc en una fitxa poden ser sinònimes absolutes de la primera (és a dir, estan considerades igualment vàlides i si apareixen en segon lloc és només perquè alfabèticament són posteriors) o bé poden ser-ne sinònimes complementàries. Una denominació catalana es considera sinònim complementari perquè té un ús més restringit, perquè és una variant o un escurçament o perquè pertany a un registre més col·loquial. Si són sinònimes absolutes estan precedides de l'abreviatura *sin.*, i si són sinònimes complementàries, de l'abreviatura *sin. compl.* Per exemple:

reassignació de competències *n f*
sin. **transferència de competències** *n f*

procediment administratiu simplificat *n m*

sin. compl. **procediment administratiu abreujat** *n m*

Les entrades corresponents a les denominacions que apareixen en segon lloc remetent a l'article que conté la informació amb l'indicatiu *sin.* si són sinònims absoluts, o *veg.* si són sinònims complementaris:

transferència de competències *n f*

sin. **reassignació de competències** *n f*

procediment administratiu abreujat *n m*

veg. **procediment administratiu simplificat** *n m*

D'altra banda, un cop establerta quina és la denominació principal (o en els casos de sinònims absoluts, la denominació que conté la informació perquè és la primera alfabètica), aquesta s'ha utilitzat com a preferent en el conjunt del diccionari, en les denominacions sintagmàtiques i, sobretot, en les definicions que hi fan referència.

Un cas específic de sinonímia es dona entre una denominació i una sigla. En aquest cas, la forma desenvolupada es considera el sinònim preferent i és, per tant, el que duu tota la informació a més de la indicació de sigla. Per exemple:

normes bàsiques d'edificació *n f pl*

sigla **NBE** *n f pl*

Equivalents

El *Diccionari de dret administratiu* inclou per a cada terme equivalents en castellà. Es tracta d'equivalents d'ús, recollits d'acord amb la documentació trobada i amb les indicacions dels especialistes. Convé tenir en compte que sovint no hi ha una relació d'un a un entre denominacions catalanes i equivalents castellans. En el cas que hi hagi més d'un equivalent, aquests es presenten ordenats alfabèticament i separats per un punt i coma. Les sigles queden ordenades al final dels altres equivalents.

En aquest diccionari, igual que per a les denominacions catalanes, els equivalents castellans que presenten flexió es recullen convencionalment en la forma singular, llevat dels casos de plurals lexicalitzats; i en la forma masculina singular i la indicació de la terminació femenina els noms de doble gènere i els adjectius de dues terminacions, i en la forma d'infinitiu els verbs. Els equivalents també van acompanyats de la seva categoria lèxica.

Definició

Quan el lector consulti aquest diccionari ha de tenir present que es tracta d'una obra terminològica i que, per tant, les definicions no són ni lexicogràfiques (pròpies d'un diccionari de llengua general, que recullen només els trets essencials del significat d'una paraula o sintagma en una determinada cultura) ni enciclopèdiques (que recullen de manera succinta tot el coneixement que es té d'aquell terme).

Una definició terminològica pretén caracteritzar un concepte de manera suficient i necessària, d'acord amb la concepció que en tenen els especialistes corresponents, a partir de les relacions d'oposició i proximitat establertes amb els altres conceptes pertanyents al mateix àmbit.

Per exemple,

acció de nul·litat *n f*

Acció que té una persona per a sol·licitar la nul·litat de ple dret d'un acte administratiu.

Per a copsar tot el concepte el lector ha de conèixer, o bé cercar al mateix diccionari, els termes *acció*, *nul·litat de ple dret* i *acte administratiu*, ja que qualsevol terme que apareix en la definició d'un altre arrossega cap a la definició d'aquest altre tota la seva càrrega de significat.

No cal dir que les definicions del diccionari no pretenen ser definicions legals. Per a la versió oficial de les definicions cal consultar la legislació vigent en cada moment i la interpretació que n'han fet els òrgans judicials competents.

Notes

Gairebé una tercera part dels articles del diccionari inclouen una o més notes, les quals poden ser de tipus conceptual o terminològic.

Les notes conceptuais amplien la informació de la definició, remetent a altres termes o ajuden a establir el concepte mitjançant la relació entre diversos termes.

potestat d'execució forçosa *n f*

Nota: Els mitjans a través dels quals una administració pública exerceix la potestat d'execució forçosa d'un acte administratiu són: el constrenyiment sobre el patrimoni, l'execució subsidiària, la multa coercitiva i la compulsió sobre les persones.

convocatòria pública *n f*

Nota: Per exemple, per a proveir un lloc de treball a l'Administració pública o per a optar a un ajut o una subvenció pública.

Les notes terminològiques contenen informació sobre les denominacions, sobre relacions entre denominacions i noció, sobre registres d'ús, etc.

patrimoni cultural *n m*

sin. compl. **patrimoni històric** *n m*

Nota: La denominació *patrimoni cultural* és pròpia de la legislació catalana i la denominació *patrimoni històric* és pròpia de la legislació espanyola.

4. Propòsit

Confiem que el treball terminològic que ha culminat amb l'edició d'aquest diccionari sigui útil per a tots els professionals vinculats al món del dret, específicament del dret administratiu, i també per als mediadors lingüístics que treballen amb la terminologia d'aquest àmbit, i que contribueixi, d'una banda, a fixar una terminologia catalana en aquesta branca del dret i, d'una altra, a reforçar l'ús de la llengua catalana en l'àmbit jurídic.

El *Diccionari de dret administratiu* és un treball obert, ja que els canvis legislatius obliguen a l'actualització constant. Per aquest motiu, convidem els usuaris a utilitzar el conjunt de termes que recull aquest diccionari i a fer-nos arribar els seus comentaris i suggeriments d'actualització i millora a l'adreça electrònica informacio@termcat.cat.